

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Pacea europeană.

E cam banală vorba, și totuși se întrebunțează foarte des. Întâlnirile dese de domnitori, ca și înarmările costisitoare, se fac tot în interesul *păcii europene*.

E scumpă deci, foarte scumpă pacea aceasta europeană, în schimb însă nu e sigură, pentru că nime nu știe cât va putea dura. De multeori pacea se turbură pe neașteptate, și de multeori conflictele să nasc din lucruri de nimica, la cari nici nu s'a gândit nime mai înainte.

Faptul e, că pentru menținerea păcii, statele să înarmează meru și încheie alianțe între olaltă. Când a avut loc, acum nu de mult, întâlnirea prezidentului republicii franceze cu regele Angliei, și apoi imediat după aceasta întâlnirea Țarului Rusiei cu regele Angliei, încă se spune, că întâlnirile s'au făcut în *interesul păcii*; dar n'a lipsit mult și pacea se putea turbura. Împăratul Germaniei adevărat, înțelegând la moment, că scopul întâlnirilor acestora a fost încheierea unei alianțe întru slăbirea influenței Germaniei în politica mare europeană, a dat celor interesați să înțeleagă, într'o vorbire energică, că așteaptă evenimentele *cu mâna pe sabie!* Nu trebuia deci, decât un răspuns tot în felul acesta, și conflictul eră gata.

Pacea deci, pe lângă toate asigurările și pe lângă toate cheltuielile ce le au statele cu înarmarea, nu e sigură. Vorba e însă, că ea, după situația de astăzi, din care parte ar putea să fie amenințată? Cu întrebarea aceasta s'a ocupat profesorul *Frideric Paulsen* dela universitatea din Berlin într'un interesant articol publicat acum de curând în ziarul vienez „*Neue Freie Presse*”. Învățăutul profesor constată, că într'u adevăr, pacea lumii nu e

sigură, și că popoarelor *le lipsește încrederea în pace*.

De ce? Cine o amenință? *Germania?* Nu! Cu toate că dușmanii Germaniei zic că *da*. Ei zic, că Germania, prin înarmările ei pe apă și pe uscat, amenință vecinii, și că Împăratul german, ambițios și doritor să-și întindă stăpânirea, vrea să aibă eghemonie în întreaga Europa. În urmare, caută să se înarmeze și celelalte țări și să încheie alianțe între olaltă.

Lucrurile însă nu stau așa. Dela întemeierea împărăției n'a dat oare Germania, timp de aproape patruzeci de ani, dovezi de cumpătare și de iubire de *pace?* scrie profesorul *Paulsen*, continuând astfel:

„... Bismarck n'a primit nici odată să fie arbitru Europei. Vaza de care s'a bucurat și se bucură Germania, e o urmare firească a faptelor. Nu e ceva măestrit, căutat, ceva după care oamenii politici ai acestei țeri ar umbla.

Dacă sporirea bogăției și a locuitorilor îi dă Germaniei din ce în ce mai mare superioritate față de Franția, i-se poate face oare vre-o vină?

Dacă Germania ar dori războiu cu Franția, nu s'ar fi putut folosi de atâtea provocări, ca să-l declare?

Deasemenea, cine poate pune la îndoială faptul, că Austro-Ungaria dorește pacea? Tot așa e și cu Italia, lăsând la o parte câteva elemente neliniștite. Italia are nevoie de pace, spre a-și regula treburile lăuntrice, spre a-și spori cultura și spre a-și păstra creditul. Aceste state pacifice nu s'ar fi aliat niciodată cu Germania, dacă ar vedea-o că vrea războiu și că ar pune armatele și flotele lor în slujba unei Germanii, care ar căuta să facă politică vânătoare de vază, de „prestige”, politică de aventuri.

Nici dela Rusia nu pleacă turburarea păcii. Nimeni nu se îndo-

iește, că astăzi Rusia vrea pace. Starea ei nu-i pentru un războiu mare.

Neliniștea o face *Anglia și Franția*. Nu guvernul englez caută turburări, nu regele, dar o parte din presă, care de zeci de ani cultivă ură în potriua Germaniei și are oareși care trecere la poporul englez. E și o parte din presa germană de vină, sunt și unele vorbe ale împăratului, cari dau prilej și hrană ațâțării. Dar poporul german și guvernul german au drept să ceară să judece lumea după fapte, nu după vorbe.

Dar izvorul reuțărilor e *Franția*. Nu e vorba numai de politica ei în Maroc, de care ne-ar păsa puțin, căci i-ar avea grija țerile interesate de aproape, Spania și Italia. Astea vor avea să vază, dacă le place, ca mediterana apuseană să ajungă un loc francez. Dar răul e în politica răzbuinării pentru 1870/71. *Asta e materia peccans*, care dela 1871 încoace turbură mereu pacea Europei. Dela Gambetta până la Delcassé putem urmări un fir roșu prin politica franceză: silința și dorința *de-a lua înapoi Alsacia și Lorena*. Nimeni nu are drept să facă Franției o imputare din această dorință. Dacă Franția ne-ar fi învins și ne-ar fi luat o bucată din țeară, până la Rin, și noi am fi doritori să ne-o luăm îndărăt.

Dar să nu se tăgăduască. Principala neliniște în Europa e *aci*. Pot Francezii să tăgăduiască, dar celelalte țări știu bine că e așa.

Neapărat, Franția nu s'a putut hotărî în acești din urmă 37 de ani să se bată cu Germania, dar mâna pe sabie a pus-o de multeori (Bou langer, Delcassé), — înse, la urma urmei, tot mintea sănătoasă a biruit. Risicul e mare, biruința nesigură. A căutat deci sprijin. Mai întâi la Rusia.

Aceasta a primit declarațiile de prietenie și a făcut chiar alianță,

dar să dea sprijin la cucerirea Alsaciei-Lorenei, nu. Deci, receală. A cercat să ademenească pe Italia, lovită prin luarea Tunisului. Dar n'a putut găsi un guvern italian, care să aibă pentru Franția mai mult decât „simpatii ca pentru o soră” și greu va găsi vreodată.

Interesele vorbesc cu tărie în politică.

Cea din urmă încercare e cu Anglia. Ajută-o-va aceasta să-și ia îndărăt provinciile pierdute? Greu. Prietenia Franției îi place Angliei. Îi folosește spre a-și asigura poziția în Egipt și nu costă nimic, nimic, decât vorbe dulci față de politica din Maroc. Dar, când s'a încercat Franția să ajungă la „alianță”, presa engleză a vorbit limpede de tot. Și așa o să fie mereu. Deși unii Englezi ar dori slăbirea Germaniei, căci zdrobirea flotei de războiu, de comerț a acesteia, ar ușura pe Anglia de oare-care apăsare, însă jocul ar costa cam prea mult. Nu prea e lucru cuminte a-ți face dușman pe veci poporul german, chiar folosindu-te de un șir de împrejurări. Poporul englez e prea deprins a face politică cu vederi îndelungate și nu va jertfi viitorul pentru o izbândă trecătoare.

Dacă motive ideale ar fi destul de puternice spre a-l oprî, nu știm. Acestea ar fi: înrudirea de sânge (nu prea luată în seamă acolo), de cultură și de religie (mai tari acolo decât la noi) și sentimentul umanității și dreptății, cari trag grav în cumpăna judecății poporului englez. Dar socoteala înțeleaptă va oprî pe Anglia dela o politică de aventuri.

Deci, dela 1871 până azi, Franția caută mereu aliați spre a lua îndărăt Alsacia și Lorena, căpătându-și vaza veche. De aceea se înarmează, de aceea face alianțe.

Germania a întins de multe ori mâna, ca s'o scoată din această stare, Franția n'a voit. Ne rămâne

FOIȘOARĂ.

Observațiuni asupra dezvoltării simțului estetic la copii.

De Octavian G. Simtion.
(Fine).

În mod analog cu întrebările acestea am adus apoi pe elevi și la conștiința frumosului armonic și la priceperea sistematică a deliciului estetic ce-l simțiau ei din grandiosul tablou al naturii în mijlocul căreia ne delectam. Ideea luminii ce-mi închegea unitar frumseța armonică a altarului, în mijlocul naturii mi o dădu candela cea vecinică și nepătrunsă a soarelui strălucitor.

Resultatul evident al prelegerii acum m'a satisfăcut pe deplin. De încheiere în tonasem cu elevii apoi potrivit imn de Mendelsohn-Bartholdy: „Rămas bun codrului!”

O văi și voi coline, tu codru răcoros
Dă farmec și suspine asil prea...

În sfârșit elevii aranjându-se în șir,
pornisem cu mica ceată — spre casă!

Eram perfect mulțumit cu rezultatul acestei excursiuni, din care de astădată doar aproape mai mult decât elevii am profitat eu.

Sosind acasă mi-am grupat și sistematizat observațiile, începând la acestea și alte experiențe din lumea spirituală a copiilor și mai micuți de 6 ani, și explorările mele m'au luminat asupra unor lucruri de foarte mare însemnătate întru înlesnirea multor momente dificile în instrucțiune.

În general, copiii dela cea mai fragedă etate nu sunt lipsiți de oarecare interes și față de plăcerea curat estetică. Adevărat, că acestor senzații le premerge copiilor mai târziu interesul plăcerilor sensuale, dar în legătură cu dezvoltarea lor intelectuală treptat răsare, crește și să desvoaltă și interesul estetic.

Conștiința de simțul estetic devine copilul numai ajungând etatea dintre 10 și 14 ani. Că la unii elevi apare și mai curând interesul curat estetic, este a se atribui unei dezvoltări mai grăbite, facilitată de un naturi mai sanvinoie, sau de mediul social în care să desvoltage. Negreșit, că copiii familiilor mai inteligente stau în oareșicare avans de cultură și cunoștințe față de alți semeni de ai lor din straturi mai inferioare, în urma cărei împrejurări și simțul lor estetic să afirmă mai curând.

La etatea dintre 6 și 8 ani gustul frumosului să afirmă la copii numai asupra părților singuraticale ale unui complex mai mare. Cu deosebire obiectele confecționate de mâna omenească, imitând subiecte din natură în mod mai fantastic, le place mai mult, până când modelul ori-

ginal îi lasă oareșicum rece. De aici jucăriile! Cât de mult îi va plăcea unui copil o jucărie ce reprezintă un soldat. Dar stând în fața unei uniforme lui nu-i va plăcea decât poatecă bumbii dela uniformă.

Cel mai mare interes îl arată copiii la această etate colorilor și sunetelor melodice, apoi formelor simetrice ale obiectelor. Acestea sunt cele dintâi izvoare, cari deșteaptă în copii interesul estetic.

Transiția dela plăcerea senzuală la cea estetică, deși are o mulțime de momente de considerat și studiat, un exemplu simplu mai ușor ne-o va lumina.

O copilă la etatea de mai sus, dacă bunșoară ar avea un obiect draguț — de zahar, cu toate că bucuos și-ar înduleci gura, foarte adeseori nu ușor se determină a-și nimici frumseța obiectului cu dînșorii ei.

Un interes foarte mare, deși mai puțin estetic, manifestă copiii față de obiectele în mișcare. În cele mai multe cazuri de acestea însă determinarea interesului lor urmează dintr'un fond speculativ (moara, tren, orologiu, etc. și alte jucării).

Dela etatea de 8 ani, ori mai bine zis, dela 10 până la 14 ani, să clarifică apoi tot mai mult în spiritul elevilor conștiința pentru înțelegerea frumosului estetic. La această etate nu numai colorile îl atrag pe elev, ci și gruparea lor. Deosebește și apreciază frumseța unei melodii față de altă melodie, ba sub impresiuni puternice se estiază chiar. Pe la sfârșitul acestui interval de ani să consoli-

dează apoi definitiv interesul față de frumosul armonic, fantasia lui cuprinde tablouri întregi, străcurând senzațiunile plăcerii subiective prin expresii de admirare.

Copila ce mi-a recitat versurile lui Alexandri a fost o dovadă, că expresia spontană a sentimentalismului ei a răsărit în urma deliciului ce sufletul ei tinăr a aflat din motiv eminamente estetic în tabloul ce i se înfățișă!

Multe, foarte multe ar mai fi de scris pentru cunoașterea amănunțită a procesului spiritual și a fazei lui din cari să dospesc senzațiunile estetice, dar acestea cad în cadrul unui studiu special, mai voluminos.

Cunoscând astfel fazele sufletesti prin cari trec copiii ori elevii până la stadiul unde ei apreciază spontan și independent frumosul estetic, numai pe temeiul acestor cunoștințe premergătoare vom încerca apoi — mai întâi pregătindu-ne terenul apercetiv în spiritul copiilor — a tracta treptat și sub raport indirect, în mod mijlocit, frumosul estetic cuprins în operele literare și artistice, producând numai cu ajutorul fantasiei imagini sugestive în elevi.

În cât privește special literatura, descripțiunile plastice ale prozei frumoase sunt cele mai potrivite de a forma prima treaptă în instrucțiune pentru dezvoltarea interesului estetic. Copii din natură, descripțiuni poetice libere și mai târziu chiar și legate a fenomenelor, a pozițiilor romantice, scene scurte din natură, apoi idile

deci, numai să așteptăm cu mâna pe sabie.

Dacă Franția s'ar hotărî a privi ea de nestrămutat granițele actuale, dacă s'ar învoi la o înțelegere la fel cu cea pentru marea nordului și marea baltică, pentru țările din mijlocul Europei, situația ar fi numai decât alta. Ar fi liniște în Europa, n'ar mai fi nevoie de inarmări tot mai mari, până peste marginile puzinței.

Pe câtă vreme nu va lua hotărârea sus arătată, Franția va fi pricina cea mare de turburare în Europa.

Cheia situației e în mâna Angliei. Ea este arbiter belli ac pacis.

Franția o să mai pună deseori mâna pe sabie, dar singură nu va porni războiul asupra Germaniei. Dacă Anglia nu merge cu ea, vom avea pace, dar, firește, pace cu neliniște.

Așa dară, după părerile învățatului profesor, pacea europeană ar putea să fie amenințată numai din partea Franței și a Angliei. Dar nu va fi amenințată, pentru că în curând Împăratul Germaniei va avea o întrevvedere cu Țarul Rusiei, poate chiar în Petersburg, și cu ocazia aceasta se vor așlană toate eventualele neînțelegeri. Scopul acestei întrevedere, primită cu simpatie și din partea Franței, este tocmai, să se dea lumii dovadă, că pacea europeană nu e primejduită. Popoarele din Europa pot să fie deci liniștite în privința aceasta, și pot să contribuie mai departe la — inarmarea generală.

„Duplicitate politică“. Acesta e titlul unui articol de fond publicat în numărul de Mercuri al ziarului „Budapesti Hirlop“. În el se face analiza politicii săsești. El vom reproduce în numărul viitor.

„Politica de presă“. Se știe, că la înalta curie referent în procesele de presă intentate ziarelor nemaghiare și socialiste e judele *Jarney János*. În una din zilele trecute acest înalt judecător a spus unui om de încredere al contelui *Andrássy*, ministru de interne, următoarele: „Ai putea să spui ministrului tău, că guvernul are o politică foarte rea de presă. Dacă o foită naționalistă din provincie, tipărită abia în o sută de exemplare, scrie vre o prostie, imediat vine îndrumat procurorul să-i facă acțiune penală. Iar aceea tolerează în liniște domnul ministru de interne, ca aici, în Budapesta, să se vândă pe stradă foi umoristice imorale, când neghina aceasta imorală mai multă stricăciune face, decât prostiile foitelor naționaliste“... Notăm, că nu totdeauna sunt prostii cele scrise de foitele naționaliste, ci totdeauna sunt adevăruri, mai bine ori mai rău exprimate.

descriptive, pașteluri cu subiecte bine cunoscute elevilor, sunt substratul cel mai sigur și mai bun din care va răsări pentru spiritul copilului deliciosul cel mai ales, sănătos și variat al frumosului, prin ele se vor elevii mai plăcut și trainic! Da! Dar această instrucțiune cere pedagogului o muncă foarte încordată și mai presus de toate se recere condiția, ca însuși instructorul, învățătorul sau profesorul să poșadă gust, pricepere și o aptitudine specifică pentru o instruire cât se poate mai interesantă.

Acestor descrițiuni le vor urma, cu abatere dela programa cea adeseori lipsită de considerațiuni psihologice a manualelor noastre speciale și cu pretenții de a cultiva frumosul estetic, zic le vor urma, nu poezii lirice, ci epice.

Adevărul acestei aserțiuni l-am aflat din propria mea experiență, ce ușor să învederează în deosebita atregere ce o au copiii față de poveștile romantice, descrierea întâmplărilor scurte, cum sunt baladele, legendele, etc.

Nici când nu vom uita interesul și atenția cea neobicită de mare ce o au arătat-o elevii când am tratat cu ei „Miorița“ lui Alexandri, „Nunta codru“ sau „Armindenii“ de G. Coșbuc, sau „Mama lui Ștefan cel mare“ de Bolintineanu, pe când față de „Reîntoarcerea în țară“, „Adio la Târgoviște“, „Omul frumos“ sau alte poezii de genul acesta, de cari sunt încercate legendarele noastre, apoi imnuri, ode, ba chiar și cântece naționale, — copiii nu arătau nici un interes subiectiv.

Partid nou sârbesc. Sârbii din Chichinda-mare au ținut mai multe consfătuiri, pentru a stabili principiile fundamentale ale unui nou partid sârbesc, pe care au intenționează să-l înființeze, în scopul, ca în viitor să nu mai facă cauză comună cu Românii, cari vreau să le iee averile bisericești (mănăstirile)! Bazele noiei politici sârbești ar fi democratice, și de direcția unei înțelegeri cu Maghiarii, așa, ca acestia să le lase teren liber Sârbilor în toate chestiile culturale, economice și bisericești, și legea despre regularea proprietății. Tot astăzi ține apoi ședința și dieta, pentru a lua în primire nuniții casei magnaților, iar după aceea se încep vacanțele parlamentare, cari duresc până la 22 Septembrie. După declarațiile ministrului-prezident *Wekerle*, făcute în ședința de Marți a dietei, la toamnă, imediat după reorganizarea dietei, se vor alege delegațiunile, cari se întrunesc în Octombrie în sesiune ordinară, iar sub durată funcționării lor dieta nu va ține ședințe. În Octombrie guvernul va prezenta dietei bugetul anului viitor și proiectul de lege despre reformele electorale. Bugetul se va pune numai decât la ordinea zilei, iar imediat după buget proiectul de lege despre reformele electorale.

Din parlament. Astăzi, Vineri, ține ședința casa magnaților, pentru a vota proiectele de lege acceptate în zilele din urmă din partea dietei, și anume, legea despre prelungirea legii despre judecătura curială în chestii de alegere, legea despre execuții și legea despre regularea proprietății. Tot astăzi ține apoi ședința și dieta, pentru a lua în primire nuniții casei magnaților, iar după aceea se încep vacanțele parlamentare, cari duresc până la 22 Septembrie. După declarațiile ministrului-prezident *Wekerle*, făcute în ședința de Marți a dietei, la toamnă, imediat după reorganizarea dietei, se vor alege delegațiunile, cari se întrunesc în Octombrie în sesiune ordinară, iar sub durată funcționării lor dieta nu va ține ședințe. În Octombrie guvernul va prezenta dietei bugetul anului viitor și proiectul de lege despre reformele electorale. Bugetul se va pune numai decât la ordinea zilei, iar imediat după buget proiectul de lege despre reformele electorale.

Partid moderat român. În numărul de Mercuri al ziarului „Budapesti Hirlop“ cetim următoarele: „Planul despre înființarea unui partid moderat român, așa se vede, că s'a înămolit de tot. Toate foile române au atacat cu asprime pe Emil Babeș, îmbrățișătorul ideii, care însuși vede acum, că încercarea sa nu duce la scop, intrucât adevărată declară în „Telegraful Român“ de astăzi (Luni), că nici nu a avut intenționează să înființeze partid. El s'a luptat numai pentru împăcare, și e de părerea, că nici împăcarea nu se poate face fără anume concesiuni. „Telegraful Român“, foia oficioasă a metropoliei din Sibiu, declară, că a dat loc articolelor lui Babeș, cari însă exprimă numai părerile individuale ale lui Babeș. Totodată declară foia aceasta, că nu primește dela guvern nici un fel de subvenție“... Se spune apoi, că „Unirea“ din Blaj, declară de glumă știrile, că în Blaj s'ar gândi cineva la înființarea partidului moderat român, apoi se continuă: „E evident deci, că și prelații români se încearcă să delature de-a dânsii suspiciunea, că ar sprijini înființarea proiectată a partidului mode-

Experiențele acestea îmi dovedesc eclatant, că ideea frumosului în literatură încă trebuie să urmeze o cale succesivă de amplificare în perfect acord cu dezvoltarea psihică a elevului.

Poesiilor epice și descrițiuni liberale le vor urma apoi, cu foarte mare îngrijire tractate, poeziile lirice. Din acestea cele religioase, de cuprins etic-social, stau în primul rând. Apoi vin versurile de dor, jale și iubire și numai la sfârșit cele naționale.

Referitor la aceste poezii din urmă, de cuprins național, ar fi foarte mult de zis. Din cercetările mele am ajuns la convingerea, că plăcerea aparentă a copiilor de a cânta cântece naționale nu rezidă întrun indemn autohton și spontan, ci ele sunt p'acute elevilor mai mult numai în urma unui reclame cel fac cei ce le pricip. Copiilor le plac aceste cântări, pentru că le plac celor mari, — astfel, că ei mai mult imitează. Sublimitatea ideilor din poeziile de cuprins național în spiriții copiilor până la etatea de 11—12 sunt neclare, ba uneori lipsesc aproape de tot, așa, că pentru el este egal, ori că va cânta melodia imnului nostru pe textul „Deșteaptă-te Române“, ori „Un tată din vechime“.

Din punct de vedere al frumosului deci poeziile naționale trebuie clasate în grupul ultim, când elevii au ajuns la forța de judecată și cultură a inimii de a putea înțelege măreția odelor, imnurilor și frumfeța poeziilor didactice și filosofice.

Conceptiile dramatice, premerse de

rat român“.... Răspundem numai atâta, că prelații nostri nu pot sprijini un lucru, pe care n'a voit nime să-l facă.

Pentru „Tribuna“

Ziarul „Tribuna“ din Arad, învidiind poate laurii denunciantului dela „Pester Lloyd“, nu numai că și însușește în articolul „Orientări nouă“ toate neadevărurile colportate de obscursul membru al „secției române“ din partidul parlamentar naționalist, ci le mai și lărgește și comentează în ce privește atitudinea domnului Dr. Emil Babeș, zicând, că acesta „a găsit abilitatea de a provoca simulacrul unei discuții în jurul acțiunii sale, pentru că văzând că nime nu dorește să discute cu dânsul, el discută cu sine însuși“.

Nu e primul cas, că „Tribuna“ atacă pe dl Babeș. De un an de zile, activitatea, și chiar persoana dlui Babeș, e atacată din partea ei, fără ca dl Babeș să fi căutat vre-o dată prilejul să reflecteze la provocările ce i s'au adresat, ori să polemizeze cu autorii lor. Domnul Babeș nu va intra deci nici de astădată în polemii cu colegii nostri din Arad, cu atât mai vărtos, că cele spuse în numărul penultim al ziarului nostru cu privire la pretinsa înființare a partidului moderat român și la denuncierile răutăcioase din „Pester Lloyd“, — pot să servească și „Tribunei“ ca răspuns.

Ne punem însă întrebarea, că oare corespunde scopului luptei noastre naționale o atitudine politicoasă și o mistificare a atitudinii politice a unui bărbat cu destule merite pentru neam și biserică, pe care însuși „Tribuna“ îl ține că e „de bună credință“? Noi credem că nu. Credința noastră e, că orice părere, ivită în scopul de a îndrepta și a îmbunătăți lucrurile, trebuie ascultată cu răbdare, trebuie precumpănită bine și dacă nu se află de bună, trebuie combătută cu argumente, iar nu cu atacuri personale. Ar fi timpul să înțelegem odată, că misiunea presei noastre nu e aceea, de a ataca reputația și persoana oamenilor cinstiți, cari nu au alt păcat, decât acela, că nu recunosc infabilitatea nimănui, de es. nici a deputaților, nici a gazetărilor nostri, și nu se supun dictaturei lor, ci caută să se emancipeze de ori ce terorism, din care nu poate să rezulte în urma urmelor decât o reacțiune foarte păgubitoare pentru însuși cauza în serviciul căreia stăm toți. Am dori să fim bine înțeleși, și să nu ni se restămăcească cuvintele.

Cu privire apoi la provocarea ce ne-o adresează „Tribuna“ în numărul de Joi 9 Iulie, ca să răspundem și să lămurim, dacă direcția politică cuprinsă în articolele dlui Babeș consună oare cu vederile cercurilor conducătoare ale bisericii noastre, regretăm, că ni-se cere un răspuns, pe care noi l'am dat înainte, neprovocată de nime. Când am publicat articolele domnului Babeș am declarat, că „nu ne identificăm cu cuprinsul lor, („Teleg. Român“, Nr. 59 din 13 Iunie n) și că ele reprezintă vederile individuale ale dlui Dr. Babeș. Credem că e destul, pentru a ști domnii dela „Tribuna“ aceea ce vreau să știe.

înțelegerea deplină a celor de mai sus, vor formă apoi a cel „întreg armonios“ simț al tabloului din natură ce l-am descris mai înainte.

Celelalte izvoare a le culturii estetice, cari sunt tot atât de însemnate, dar căror școala populară le-a rezervat un loc prea modest, lipsind și timpul necesar, precum este cântarea, pictura (desemnu) etc. nu e permis să le mai privim numai ca niște dexterități tehnice, cari „pot“ cultiva „și“ inimă, ci ele trebuie să urmărească o menire mai expresivă estetică, având ținta cea mai însemnată, cultivarea frumosului.

Rari, foarte rari vor fi acele școale populare, cari ar putea mântui pe deplin măcar numai în extras acest program al instrucțiunii estetice, dar în considerarea însemnătății cardinale ce o are cultura estetică pentru nobilitatea caracterelor fiilor neamului, fiind aceasta chează a dezvoltării culturii, în vârtejul procesului social al timpurilor de astăzi, datorită înțreită încumbă fiecărui apostol al culturii a nu neglija acest teren.

Pecetea nobleței de rasă este cu tura estetică, și noi trebuie să fim conștii, că suntem descendenții unui popor neîntrecut în virtute, nobleță și calități, și că păstrăm viu în suflet acel ideal măreț de a fi o mărgea aleasă a continuității culturale, ce o străplântă omenimei din generațiune în generațiune ficele ginteii latine!

Din România.

Programul comitetului „Ligei culturale.“ Noul comitet central al ligei culturale din București, ales în congresul dela Galați, a discutat și a stabilit în mai multe ședințe un întreg program de activitate, potrivit menirii acestei instituții de a da mijlocul să se afirme cultura românească cât mai mult în toate părțile locuite de neamul românesc.

În ajungerea acestui scop și în aplicarea programului său, liga are nevoie de sprijinul patriotic al tuturor adevăraților Români. De aceea, prima hotărâre a fost de a face apel la toți cei ce au mai mult dor de luptă pentru cauza culturii naționale, spre a forma un mare comitet de propagandă, prin ajutorul căruia idealul acestei instituțiuni să pătrundă până în cea mai ascunsă colibă ude bate o inimă românească.

Intre altele s'a hotărât apoi:

1. Să dea comitetul serbări patriotice, să țină conferințe asupra chestiunii naționale, iar în timpul verii să aranjeze, serbări artistice pe la stațiunile balneare.

2. Să tipărească, cu ajutorul scriitorilor din țară și de peste munți broșuri ieftine pentru popo-.

3. Să editeze un album istoric și o serie de cărți poștale a domnitorilor români.

Să ia asupra și organizarea serbarilor de la Iași pentru iubileul de 50 de ani al unirei, (24 Ianuarie 1909), aranjând cu ocazia aceasta și o expoziție.

5. Să se ia măsuri, ca cu ocazia viitorului congres ce se va ține la Craiova să se poată da serbări atletice, concursuri de muzică, șezători literare, astfel, ca congresele ligei să devină olimpicile neamului românesc și

6. Să deschidă publicului biblioteca, pentru uzul căreia domnul Iorga dă cea mai mare parte din biblioteca sa proprie.

Din Viena.

Societatea „Clubul Român“ din Viena, pusă sub pectoratul domnului general *Alexandru Lupu*, ne trimite spre publicare următorul apel:

Omică, dar entusiastă gardă, a coloniei române, în frunte cu aprijul general *Lupu*, și-a pus cu ani înainte ca deviză, ca pe toți Românii din Viena să-i strângă într'un mănunchiu și să le dea ocazie a se nutri din comorile dulci, ce spiritul românesc le-a produs.

Din însuflețirea aceasta națională și-a luat naștere societatea „Clubul Român“, pe al oărei steag falnic e scrisă ca deviză dezvoltarea spiritului cultural și social român, cultivarea limbei, istoriei, literaturii, artelor teatrale și cântărilor naționale, propagarea breșlei meseriașilor și ajutorarea sau stipendiarea acelor tineri, cari cercetează școala de arte și meserii, aranjarea de instrucțiuni publice, conferențe, discuțiuni științifice, etc. etc. — cu un cuvânt, propagarea a tot ce poate fi apt, ca să ne rădăce nivelul cultural în spirit național și să fie o sentinelă puternică pentru tot Românul, fără deosebire de stare și rang, în acest amestec al diferitelor neșii străine neamului nostru.

Mare și sublim este scopul nostru al înflăcăraților pioneri ai culturii române — dar de tot mici sunt mijloacele, ce ne stau la dispoziție.

Ca o societate să poată lua un avânt puternic în activitatea sa și să poată progresa, îi trebuie mai întâiu de toate un local propriu, sau mai bine zis, o casă națională, ca să poată corespunde tuturor necesităților timpului.

Când privim la popoarele din imperiul Austriei, vedem cum înainteză pe toate treptele sociale și economice, iar noi ne restrângem numai la starea meseriașilor și industriașilor români, a căror lipsă să simte în toate unghiurile lumii locuite de Români.

Ca să corespundă întru câtva acestei mari necesități, „Clubul Român“ a luat asupra și sarcina de-a proteja starea meseriașilor și industriașilor, cari vin la Viena spre a-și dobândi științele necesare și a le da posibilitatea să fie egali cu meseriașii și industriașii de alte națiuni. Dar acest scop numai atunci se poate ajunge, dacă societatea „Clubul Român“ va avea casa ei proprie, fiind astfel în stare să dea adăpostul și scutul necesar, — de aceea comitetul a luat inițiativa de a lansa apelul prezent pentru formarea fondului de zidire al casei naționale a „Clubului Român“ și nu greșim dacă sperăm, că fiecare Român va arăta un interes viu față de această idee nobilă.

Deci comitetul subsemnat așterne rugămintea ferbinte către toți Românii din cele patru unghiuri, ca să sprijinească din

toate puterile întreprinderea aceasta, ce va fi de folos fieșarui Român, care va trece prin Viena.

Fiecare Român va fi mândru, când în capitala imperiului austriac se va rădica falnică casa națională a „Clubului Român”.

Marinimoasele oferte, cari se vor evita pe cale ziaristică, sunt a se adresa la președintele societății, III/I Elarngasse Nr. 4. Pentru Comitet: Președinte: George Vitencu, tipograf. Secretar: Alexandru Barbu, lăcătar. Membrii: Miltiade Nicolescu, farmacist, Nicolae Roșca, comerciant George Ștefan, comerciant. Ioan Prevaritura, comerciant. Traian Mihailovici, comerciant. Teodor Moldovan, lăcătar. Ioan Sârbu, lăcătar. Stefan Teodorescu, tâmplar. Stefan Muntean, tâmplar.

Extras din statute:

§. 5. Membru ordinar poate fi ori care Român sau Română de lege creștină.

Membrii binefăcători sunt aceia, cari contribuiesc la scopurile societății cu o taxă benevolă.

Membrii fondatori sunt aceia, cari solvesc odată pentru totdeauna suma de cel puțin 50 coroane.

Membrii onorari sunt aceia, cari și-au câștigat deosebite merite pentru societate, sau națiune. Ei se denumesc la propunerea comitetului de adunarea generală ordinară sau extraordinară.

O scrisoare a lui Tolstoi.

La 9 Septembrie 1908 marele scriitor rus *Leo Tolstoi* împlineste 80 de ani, și nu numai în Rusia, dar în toate părțile lumii, cercurile literare să pregătesc să sărbătorească ziua aceasta cu solemnitate mare.

Tolstoi însă personal ar fi împotriva unei astfel de sărbări, dupăcum se vede din următoarea scrisoare, pe care a trimis-o unui prieten al lui:

„Jubileul acesta e pentru mine greu de suportat. Motivele sunt numeroase. Cel dintâi e, că nici odată nu mi-a fost simpatică o astfel de sărbătorire. Eu sunt de părerea, că participarea la opera ce o săvârșește cineva și iubirea față de activitatea lui, nu se pot exprima prin semne exterioare, ci numai prin unirea cu el în simțiri și în idei.

Imi aduc aminte, că acum treizeci de ani, cu prilejul jubileului lui Pușkin, iubitul Turgeniev a venit la mine și m'a rugat să mă duc cu el la sărbarea aceasta. Oricât de iubit și de scump imi era Turgeniev și oricât de mult am apreciat și apreciez geniul lui Pușkin — am refuzat. Știam, că prin asta supăr pe Turgeniev, dar nu puteam face altminteru, fiindcă de pe atunci chiar un astfel de chip de a onora pe cineva mi-se părea nefiresc, nu vreau să zic fals, dar nepotrivit cu convingerea mea intimă. Acum însă, când chestia mă privește personal, același lucru imi simt în grad și mai mare. Mă mâhneste, că sărbarea asta, chiar la începutul pregătirii ei, stârnește împotriva mea simțăminte rău voitoare. Aceste simțăminte ar putea rămânea fără a fi exprimate, dar printr-o sărbare, ele se dezvoltă și se înmulțesc. Știu, că eu însumi sunt vinovat de aceste simțăminte, că le-am stârnit prin cuvinte imprudente, aspre, cu cari am atacat credința altora. Regret sincer și mă bucur, că am prilejul să-mi arăt părerea de rău, dar asta nu schimbă întru nimic chestia.

La vârsta mea, când stau cu un picior în groapă, nu mai există decât o dorință, a trăi pe cât se poate în bună înțelegere cu oamenii și a te despărți tot astfel de ei. Dar jubileul aprinde în oameni simțăminte toamă contare, și aceasta imi cade mie foarte greu. Dacă într-o parte a cumpenei ar sta cele mai plăcute și mai ademenitoare simțăminte ale tuturor oamenilor cari mă onorează, iar în cealaltă ura numai a unui singur om, eu n'aș pregeta o clipă să renunț la toate laudele, numai să nu sporesc ura aceluia unuia singur.

Acum simțesc însă, că jubileul nu aprinde împotriva mea numai ura și dușmănia unuia, ci a multor oameni, și de aceea aș ruga pe toți cari mă iubesc, să facă totul spre a împiedeca orice sărbare a aniversării nașterii mele.

Nu zic, că nu m'aș simți vrednic de onorurile ce mi-s'ar face — asta ar fi o modestie falsă din parte-mi. Dar nu pot face decât să spun ceea ce gândesc și m'aș bucura, dacă oamenii ar renunța și n'ar face această sărbare...”

Se anunță de altcum din Iassnaia Poliana, că Tolstoi și-a terminat scrierea sa, despre care s'a vorbit atât de mult în timpul din urmă și care poartă titlul: „Familia popoarelor”.

În scrierea aceasta Tolstoi vorbește despre ultranaționalism, pe care-l combate

cu cea din urmă asprime. Tolstoi nu crede într-o apropiată soluție a chestiei naționalităților și a liberății națiunilor oprimate. El crede însă, că la urma urmelor vor birui idealurile înfrățirii universale.

Dupăcum se spune, Tolstoi publică această sciire spre a i fluița asupra guvernului rusesc, care n'a întreprins până acum nimic spre a îmbunătăți soarta naționalităților apăsate. Politica egoistă a guvernului rusesc față de Finlanda a amărât foarte mult pe Tolstoi. Nu se știe însă, dacă censura va îngădui punerea în vânzare a acestei scrieri.

NOUȚĂȚI.

Esamenle de calificățiune învățătoarească. la secția pedagogică a seminarului „Andreian” din Sibiu, s'au terminat Mercuri după amiază. Au decurs în cea mai perfectă ordine, iar rezultatul lor este următorul: Au prestat esamenul și au fost declarați calificați 67 de candidați, iar 17 au fost avizați să facă esamen de corigență din câte un studiu, pe când trei au fost îndrumați să se supună de nou întregului esamer, peste un an. Nu putem să nu ne exprimăm părerea de bine, că dl comisar guvernial *Dr. Iosif Siegescu* a dovedit și la noi multă pricepere și multă experiență pedagogică, și să scoatem la iveală mai ales faptul, că față de drepturile autonome ale bisericii noastre domnul comisar a manifestat tot respectul cuvenit. Examenle au fost prezidate de dl asesor consistorial *M. Vulcan*.

Alegere de preot. Ni se scriu următoarele: Duminecă în 22 Iunie v. c. s'a efectuat alegerea de paroh în comuna Spring, tractul Mercuri Alegerea a fost condusă de preanoratul domn protopresbiter tractual *Avram S. Păcurariu*, care prin vorbirea de deschidere a sinodului parohial a știut într'un mod admirabil să aducă în conglăsuire legea cu interesele bineînțelese ale poporului din comuna aceasta, învrăjbită până în momentul alegerii. Alegerea a decurs în cea mai liniștită ordine. Din 98 voturi a întrunit candidatul *Ioan Crăciun* din Apoldul superior 92 voturi, iar 6 voturi s'au dat parohului *Ștefan Morariu* din Conța.

Regularea Oltului. Primim informațiunea, că în ministerul de agricultură să studiază de nou chestia regulării Oltului, în scopul de a fi făcut navigabil. Se știe, că cu chestia aceasta se ocupase deja contele Bethlen András, fost ministru de agricultură și înainte de aceea comite suprem în Brașov și în Sibiu, și s'a ocupat și ministrul de comunicațiune Baross Gábor.

Un jubileu. În anul viitor, la 15/28 Augus, se împlinesc 150 ani dela punerea pietrei fundamentale pentru biserica gr. crt. română din Lugoj. Se vor lua măsurile de lipsă, că această aniversară să fie serbată cu pompă convenită. Se va scrie și monografia bisericii gr.-ort. române din Lugoj.

Gimnaziu de stat în Turda. Cu începerea anului școlar 1908/1909 se deschide în Turda gimnaziul de stat de nou înființat. Statul a luat adevărat în primire gimnaziul inferior unitar de acolo, la care în fiecare an va mai fi adăugată câte o clasă, până se completează gimnaziul. Zidirea nouă pe sama gimnaziului va fi ridicată în anul viitor. Deocamdată prelegerile să țin în edificiul de până acuma al bisericii unitare din Ardeal.

Donație frumoasă. Comerciantul *Andrényi* din Arad a predat comitelui suprem de acolo suma de 200,000 coroane, în scopul înființării unui spital de copii în Arad.

Uniformă nouă. Armata din Sârbia, soldații de rând și oficerii, primește uniformă nouă. Cheltueliile cu procurarea ei fac zece milioane de franci. A fost adoptat sistemul francez, ca cel mai potrivit și mai frumos.

Alt candidat. Față de candidatul care are toate șanșele de a fi ales ca prezident al statelor unite din America, — secretarul actual de stat la războiu, dl *Toft* — socialistii din America vor pune candidat pe *Martin Breston*, o persoană foarte însemnată, într'u atâta, că a fost condamnat pentru omor la 25 de ani temniță ordinară, și-și face și acuma pedeapsa, din care abia a împlinit câțiva ani. Dacă s'ar întâmpla să fie ales, ar putea să se agrățieze singur.

Catastrofă. Intre Debrețin și Hajdu-szoboszló s'a ciocnit trenul de persoane cu un tren de povară, cu putere atât de mare, încât vagoanele trenului personal s'au urcat unele peste altele, iar dintre călători trei au rămas morți la moment și vre-o 30 sunt grav răniți. Doi călători lipsesc. Călătorii scăpați cu viața au fost atât de furiați, încât voiau să omoare pe șeful de gară din Hajdu-szoboszló. S'a deschis anchetă și doi dintre slojitorii trenului au fost suspendați și arestați.

† **Lie Jona**, scriitor norvegian, a decedat în Cristiania, în etate de 75 ani. A scris romane și povestiri, traduse aproape în toate limbile europene. A scris până în momentul din urmă, fiind totdeauna sănătos și bine dispus.

Banca balcanică. Această bancă a ajuns la celebritate europeană, întâi în urma faptului, că în loc de grâu a liferat pietriș pe seama armatei din Sârbia, iar acuma în urma faptului, că directorul ei, domnul *Provic*, a fost arestat pentru multe defraudări și înșelăciuni comise în detrimentul băncii.

Atentat. Prezidentul tribunalului suprem din Petersburg, cu numele *Raznikov*, a mers într'un oraș din apropiere pentru a lua parte la pertractarea unui proces politic, dar în sara sosirii sale a fost înjunghiat în curtea hotelului unde-și luase locuința, fără a se fi putut afla, că cine l-a omorât.

Al 128-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutorul statutar după răposatul membru *Nicolae Domnariu*, fost măestru cismar și harnic membru în direcțiunea acestei Reuniuni.

Acesta este al 128-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Aviz domnilor învățori. Subsemnatul își ia voie a aduce la cunoștința d-lor colegi, că împreună cu doi subinspectori școlari regești am lucrat un „Curs practic pentru propunerea limbii maghiare” în școlile primare, pe baza articolului de lege XXVII din 1907. Două părți au și eșit deja de sub tipar și s'au înaintat înaltului ministru spre aprobare. Celelalte părți sunt sub tipar și vor apărea în curând. Fac acest aviz pentru orientarea d-lor colegi în fața anului viitor școlar referitor la propunerea limbii maghiare *I. Dariu*, Brașov.

La fondul văduvelor și orfanilor, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: *Zaharie Aron*, măestru cismar cu soția; *Ioan Părău*, măestru croitor cu soția; *Nicolau Bordea*, măestru cismar cu soția; *Ioan Baciu*, măestru cismar cu soția; *Toma Iancu*, ospătar cu soția; *Ioan Bologa*, măestru pant. cu soția, fiecare câte 20 bani; *Pavel Jurea*, măestru croitor cu soția 30 bani; dna *M. Moga* și *Ana Paniliu*, câte 20 bani; *Maria Grecu*, *Nicolau Simtion*, tipograf, *Florea Crucită*, măestru croitor, fiecare câte 10 bani. În total cor. 220.

Balonul Zeppelin. Ministrul de război al Germaniei a comandat la contele Zeppelin douăspre-zece baloane, ca cele mai perfecționate aparate, pentru apărarea coastelor nordice a Germaniei spre marea nordului. Împăratul a trimis lui Zeppelin o depeșă călduroasă de felicitare pentru succesul strălucit al noului său balon, iar contele Zeppelin a răspuns, că încurajarea ce a primit dela împărat a contribuit în mare parte la dobândirea acestui succes.

Cine are fân? În urma recoltei slabe din anul acesta, parohienii mei au trebuit de o cantitate mai mare de fân. Cine are fân mult s'au știe la cineva în jurul meu, să binevoiască a mă avisa, indicând cantitatea și prețul. *Vasile Teote Iecan*, preot în Győröfdongó, p. u. Nagy-Kapus, *Kolozs megye*.

Petrecere în Poiana. Tinerimea studioasă din Poiana Sibiului are onoare a invita la petrecerea de vară ce să va aranja Duminecă în 6/19 Iulie în romantica pădure „Staule”. La caz de timp nefavorabil petrecerea să va țină la „Hotel Sufană”. Invitări speciale nu să fac.

Petrecere în Reghin. Curatorul bisericii gr. cat. din Reghinul-săsescu invită la petrecerea de vară ce o va aranja Luni, la 10 August n. c. în pavilionul din parcul orașului Reghin. Venitul curat e merit instituțiilor românești de sub conducerea aceluia curatorat. Începutul precis la 8 ore seara.

Nevinovați. Un cetățean dintr'un orașel mai mic din Germania a fost judecat, împreună cu nevasta sa, la mai mulți ani temniță ordinară, pe motivul, că și-au aprins casa. Din greua pedeapsă și-au împlinit nefericiții oameni șase ani, și nu mai aveau mult de suferit, dar deja acum, după șase ani, li s'au deschis porțile temniței, după ce s'a dovedit, că ei sunt *nevinovați*. Adevăratul incendiar s'a anunțat adevăcat singur. E un făcător de rele, care și acuma se află în temniță.

Onoratele Dame știu, că ce particularitate însemnată e obrazul frumos și vioi, ce putere și bogăție mare stă în el și de ce favoruri se bucură o damă frumoasă. Nu ajunge, ca o damă să fie dragălașă, sveltă și să aibă un exterior plăcut, lucrul principal e tenul curat al feții. Aceasta o știu damele cu siguranță. Nu e secret, că *Crema Margit* a lui *Földes* este singurul mijloc pentru frumoșele, care după o întrebuințare de 5—6 ori îndepărtează tot felul de bubuțe de piele, pete de soare, sgrăbunțe, etc. și face fața albă și gingașă. O tigaie mare 2 cor., o tigaie mică 1 cor. Se capătă în toate farmaciile. Totuși e scutită de imitațiuni. Prin poșta o trimite fabricantul *Clemens de Földes*, farmacist, Arad.

Din despărț. „Asociațiunii”.

Convocare.

Onorații membri ai despărțământului Săliște al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” precum și toți sprijinitorii ei sunt prin aceasta invitați la

adunarea generală ordinară,

ce se va țineă Duminecă în 6/19 Iulie a. c. la 11 oare a. m. în sala școlii din Căcova cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al comitetului cercual.
3. Raportul cassariului și statorirea bugetului pe 1908.
4. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea socotelor.
5. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri și încasarea tacselor.
6. Disertațiuni:
 - a) „Luminătorii poporului” de Constantin Buceșan, student în drept.
 - b) „Ocupațiunile poporului mărginaș în trecut și în viitor” de Dumitru Lăpădat, dir. la școala din Săliște.
7. Raportul comisiiunilor și hotărâre asupra lui.
8. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a „Asociațiunii”.
9. Dispoziții pentru autentificarea procesului verbal al adunării.

Săliște, în 9 Iulie, 1908 st. n.

Antoniu German
secr. desp.

Dr. Ioan Stroia
protopresb.

Apucă-te de spălat
Ca copilul de jucat
Vei spăla cu ușurie
Rufe de murdărie
Săpun „Schicht” de vei întrebuința
Mult năcăz îți vei cruța!

Puterea minunată și intensivă de curățat a
Săpunului Hirsch a lui Schicht
provine din felul unic de fabricare și din alegerea preacaută a materialului!

Săpunul Hirsch a lui Schicht

cruță mâinile, rufe! Te cruță de osteneală și năcăz, cruță și sănătatea! Cruță bani, timp și lucru. 30,000 cor. garanție de curățenie.

Szebenvármegye alispánjától.

Szám 6103/1908.

[173] 1-1

Versenyhárgyalási hirdetés.

A nagyszeben nagydísznód-czódí tk. ut 10-15 km. szakaszának áthelyezésére vonatkozó és a vármegyei közigazgatási bizottság által 1908. Junius hó 11-én 1158/1908 sz. a. 36813 K 96 fill. költséggel engedélyezett munkálatok biztosítása czéljából 1908. évi június hó 27-ik napján (Hétfőn) d. e. 10 órakor Szebenvármegye alispáni hivatalnál a vármegye ház kis üléstermében tartandó zárt ajánlati versenyhárgyalást hirdetek ki és felhívom a versenyzni óhajtókat, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására bepecsételt — Szebenvármegye alispánjához czimezve — fentebb kitet nap d. e. 9 órájáig annyival inkább adják be, mivel a későbben érkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni. Csak a szabályszerűen kiállított és pec étel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak hárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt az engedélyezett költség 5%-ának megfelelő bánatpénz a nagyszebeni m. kir. adóhivatalnál történt letételéről szóló nyugta csatolandó.

A versenyhárgyaláson az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek és az ajánlattevők ajánlataikkal még 30 napig kötelezettségben maradnak.

Azon ajánlattevők, kik Szebenvármegyével eddig üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat a brassói kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazolni.

A fentebb kijelölt munkálatokra vonatkozó tervek és összes iratok a nagyszebeni m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Végül kijelentem, hogy Szebenvármegye fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — tekintet nélkül az ajánlott árakra — szabadon választhasson és hogy a m. kir. kereskedelemügyi minister urnak eőleges kívánságához képest a terveken módosítást eszközölhessen.

Nagyszeben, 1908 évi július hó 2-án.

Reisenberger
alispán.

Nr. 347/1908

[177] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela comunele bisericesti mai jos insemnate din protopresbiteratul Lupșa se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare in „Teleg. Român“.

1. **Ocolişul-mare** salar 600 cor. din cassa bisericeii și repartiție dela popor, cuartir liber în edificiul școalei, lemne de foc și grădina școlară în natură resp. 20 cor. ecivalentul grădinei.

La cas că învățătorul va putea înființa cor bisericesc cu adulții se va împărtași de deosebire remunerație pentru cor, care o va vota comitetul parohial la timpul seu.

2. **Ofenbaia** salar 600 cor. dela biserica, cuartir în natură și ecivalentul grădinei școlare 20 cor.

3. **Ponor** salar 600 cor. dela biserica și repartiție din popor, cuartir în edificiul școalei și 20 cor. relutul grădinei.

Preferiți vor fi cântăreții mai buni și concurenții cu 4 clase gimnasiale.

4. **Vidolm** salar 600 cor., anume 270 cor. dela stat și 330 cor. dela biserica și repartiție pe popor, locuință în natură și grădina de legume.

Cei instituiți la toate aceste posturi sunt datori a conduce elevii la biserica și a cânta cu ei liturgia în cor, apoi vor prevedea și instrucția din școalele de repetiție.

Concurenții, afară de atestatele de calificare legale și alte documente recomandatoare au a-și înzestră petițiunile și cu act despre depunerea jurământului oficial. Minimul salarelor de 1000 cor. în senzul art. de lege XXVII. din 1907, să asigură numai din 1 Iulie 1910, asemenea anii de serviciu pentru cincuenale se socotesc numai cei petrecuți în aceste posturi — afară de Vidolm, unde asigură statul și cincuenalele.

Petițiunile înzestrate în regulă cu documentele de lipsă să aștern în terminal deschis subscrisului oficiu protopresbiteral, având petenții a se prezenta și în persoană în comunele pentru cari concurează spre a cânta în biserica și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 23 Iunie 1908.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Lupșei în conșlegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasile Gan
protopresbiter.**Stofe veritabile de Brünn**

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turiști, camgar de mătăsa etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică depositul fabricii de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de eftine.

Mare asortiment. Executare cu cea mare atențiune și a comandelor mici, din marfă de (48) 37-40 tot proaspătă.

Frumseța

Dorința cea mai ferbinte a oricărei dame e fără îndoială: a fi cât mai frumoasă, și spre a ajunge acest scop, ea prinde orice ocaziune, își spoeste obrazul cu mijloacele cele mai de necrezut, ceea ce în cele mai multe cazuri are ca urmare, că obrazul, în loc să se înfrumusețască, se ruinează, astfel, că are lipsă de un timp îndelungat și de o îngrijire deosebită, până ce din nou e restabilit.

Singurul succes în lume, pe care l-a dobândit farmacistul Clemens v. Földes cu crema lui Margit (cu deosebire în Franța și Germania) a îmbărbătat pe mulți oameni la imitarea acestui mijloc renumit, nestricăcios, care singur are un efect miraculos în contra tuturor necurătenilor de piele, cum sunt pistruiele, petele de ficat, sgrăbunțele etc. Se înțelege, aceasta nimănui nu i-a reușit, căci secretul producției **Crema-Margit** îl cunoaște exclusiv numai inventatorul și fabricantul, care și păzește acest secret, prin aceea că tot singur pregătește acest preparat. Se vede dar că **Crema-Margit** rămâne deapănarea aceiași; pregătirea ei e conștiențioasă, din care cauză și efectul ei e repede și sigur. Admoniem deci damele, a-și spoi obrazul cu fel și fel de alifii; să folosească numai acel mijloc, care e recomandat și de medici renumiți din Anglia, Franța și America, ca unicul mijloc cu efect sigur, nestricăcios și bun pentru susținerea frumseții. Acest renumit mijloc de frumsețe e **Crema-Margit** a lui Földes, care deja după o întrebuintare de 3-4 zile schimbă pe deplin pielea feței, pistruiele, petele de ficat, sgrăbunțele, roșata de față și mâni le depărtează, iar feșei îi imprumută frumsețe ideală, improspătare și tinerețe. Pe lângă toate acestea **Crema-Margit** e cu totul nestricăciosă. O doză costă 1 cor. **Săpunul-Margit** 70 fileri. **Pudra Margit** (albă, roză, și crême) 1 cor. Toate aceste mijloace pot fi folosite și separat. **Crema-Margit** a lui Földes se poate căpăta în toată farmacia mai mare, dacă însă undeva nu se află de vânzare, doritorul să se adreseze direct inventatorului **Clemens v. Földes**, farmacist în Arad.

Depozit central în Sibiu (Nagyszeben): Guido Fabritius, fabrica de săpun a lui Gustav Meltzer, parfumeria Meltzer, I. C. Molnar, drogueria Carl Morscher, Carl Müller, Ervin Rummel, Pissel & Schmidt; în Agnita: Wilhelm Fröhlich; în Sighișoara: A. W. Lingner.

[62] 5-7

Publicațiune.

Pe baza preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistor arhidiecezan Nr. 6616 din 7 Iunie 1908 să dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuendă repararea bis. gr.-or. din Porumbacul sup. apusean (u. p. Alsó-Porumbák) protopopiatul Avrig.

Licitațiunea să va ține în edificiul școalei confesionale, în 29 Iunie a. c. st. v. la 10 oare a. m. Prețul strigării este cor. 1756.46; vadiu 10%.

Planul preliminar și condițiunile de licitare se pot vede la oficiul parohial.

Porumbacul super. apusean, în 15 Iunie 1908.

Nicolau Bărglăzan
paroh și preș.Stefan Frâncu
ca not.

Nr. 561/908.

[176] 1-3

Văzut:

Ioan Cădea
protopop.**Aviz!**

Un tinăr, din familie bună, absolvent de cel puțin 3 clase gimnaziale sau reale, să primește ca practicant la firma

Ioan Comșa și Fiu
Săliște.

(159) 3-3

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocenei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie“ cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comandele se trimit recomandate, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 56-

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiu, Ștr. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 17-52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

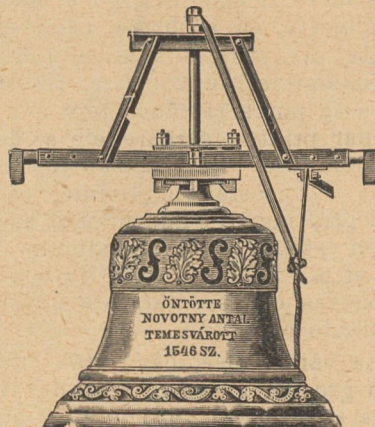
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 3-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

APĂ MINERALĂ PHŌNIX

DIN BUZIÁS

Intrece orice apă la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, fără fier, îndeosebi impropătătoare apă de masă, bogată în acid carbonic.

Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Efect excelent la suferințe de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, peatră; precum și la îmbolnăvirile catarale ale escretiunilor. — Prospepte trimite la cerere administrația

Direcțiunii băilor lui MUSCHONG în Buziasfürdő.

(286) 58-100

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Cosma M., Album de țesături și broderii naționale 16—
— Modele de cusături românești caet I. —50
— Modele de cusături românești caet II. 1—
A. O. Maior, Biblioteca copiilor vol. I—III à 1—